

سهارهت به گرځي نيوان ئيران و نهفغانستان

گفتوگوي نيسکرا له گهل منصور حکمت

نيسکرا: ته بليغاتي جهنگلي و کشو هوای جهنگلي له ئيران له بهرامبر تالبياندا، به شيويهکي بهردوام له پهرسهندن دايه. پيشرومي عسکري تالبيان بهيارمته پاکستان له ناوچهکاني باکوردا که به دست بهسر اگرتي مزار شريف له سرمتهای مانگي نابدا دهستی پيکرد، هر بهردوامه. هاوکات له گهل هم پيشرومياندا، هوای تاوانکاري و کوشتوبريکي زورو کوشتو کوشتاري بهکوملهي گروپه قهومي و ديني يهکان لهسر دهستی تالبيان بلاودمکريتهوه. مانايهکي هم پيشروميانه ژيرکوتتي رژيمي کوماري ئيسلامي يه له نهفغانستان بهدهستی پاکستانو تالبيانو همه جگه له پشتيواني کردني رژيمي ئيسلامي ئيران له روته ئيسلامي يه نهيار مکاني تالبيان، دمتواني کاردانهوه تدمخولي راستهوخوي سربازي جمهوري ئيسلامي به شوين خويدي بيئي. کوژراني ديپلوماته ئيراني يهکان له لايهن تالبيانوه بوته بههانه يه که بهدهست رژيمهوه بو نهوه له ناووه خوي کوبکاتهوه، به بروای نيوه هم و مزعه روو لهکوي دمکاو نهگهر جهنگلي پراوپر له نيوان هم دوولايهندا ههلگيرسا، چ ناکاميکي له ناوچهکوه له ناوخوي ئيراندا دمي؟

منصور حکمت: جهنگلي پراوپر "ناتواني و مصفيکي دروست بي بو نهگري شمري جمهوري ئيسلامي و تالبيان. رژيمي ئيسلامي نهک هر مهبهستي ني به تدمخولي سربازي لهم ناستهدا بکات، بهلکو هيزهاوسهنگي هر دوولاش ئيجازهي سهرهلداني شمريکي پراوپر نادا. نهگهر قسه يه که هبي نهوا لهسر ليداني سربازي لپرو لهوي يه له لايهن رژيمي ئيسلامي يهوه و رنگه راديهکي ديار يکراو له تهواجد له ناوچه سنوري يهکانو دواتر هندنک ههنگوي توله سينانهو تخريبي بيت له لايهن تالبيانوه. شمريکي پراوپر که بهکردوه دمتواني له ناکامي کيشمه کيشهکاني ئيستادا روودا، شمري ئيرانو پاکستانه. رووداني هم نهگهره بيگومان ناوچهکه ژيروژور دمکات. بيجهکه لهم حالتهوه نهگهر کيشهکه به بهرانبرکي نيوان رژيمو تالبيان بهرتهسک بيتهوه، لايهنه سربازي يهکهي به بروای من بهرچاو نابيت .

نيسکرا: هر له ئيستاوه جهناحيکي رژيم دهستی کردوه بهکلهک و مرگرتن له فهزاي جهنگلي بو بهرتهسک کردنهوهي چاپمهني لايهنگراني جهناحهکهي تر (داخستني روزنامهي توس) و پهرپيداني جهوي توفاندن له کومهلگه له دزي خلکي نارازي بهله بهر چاوگرتي کيشمهکيشي بالهکانو رووبه رووبونوهي جمهوري ئيسلامي بهههوهو بالهکاني يهوه له گهل نارزايهتي فراواني کر يکارانو جهماومري خهلهکدا، جوشداني هم فهزا جهنگلي يه له لايهن رژيمي ئيسلامي ئيرانهوه چهنده دمتواني پالنهري ناوخوي ههبيت؟

منصور حکمت: به بروای من پالنهري ناوخوي يهکاني رژيم زور لومکين. گوماني تيدا ني يه که رژيميکي کونه پرست، لهم رووداوش کهک و مردمگريت بو بهرتهسکتر کردنهوهي بازنهي خهفهقان. هيرش کردنه سر روزنامهي توس بو جهناحي خامنهئي پيوستي به لهشکرکيشي بو سر نهفغانستان ني يه. حهتهمن له ژير سايهي و مزعي ناسايي دا هم جهماعهته ههل دمدن خهفهقان پهره پي بدن. بهلام هم ههنگاهي رژيم ههنگاويکه بو وهلامدانهوه بهو رومندانهي که ئيستا له نهفغانستان له نارادانو مهسهلهي هيز پهيدا کردني پاکستان. نهک هر رژيمي ئيسلامي، بهلکو هيج کام له وولاتاني دراوسي نهفغانستان حهز ناکمن هم وولاته هر واهناساني ببيت به ناوچهي نفوزي راستهوخوي پاکستان. نهمانه يه که دهستوونوهي دهسهلات لهدهستی تالبيان به پيشيل کردني ريکهوتتي ناناشرکراي وولاتاني دراوسي سهارهت به دامهزاندني حکومهتيکي ئينتلافي له هيزو فراکسيونه سرمکي يهکان، له قهلم دمدن. تا نهو کاتهي که کيشمهکيشي هم بالانه له نهفغانستانا به لايهکدا نهکوتيوو هم حکومهته ئينتلافيه نهگريکي واقعيوو دمکرا سههمي هر لايهنک لهدهسهلات له ريگهي شمري ناوخوي نهفغانستانهوه کهمو زياد بکري بهلام سرمکوتتي تهواي تالبيان، هم پروژانه به تهواي ههلدمو شينيتيهوه. رژيمي ئيسلامي خهريکه سياستهي خوي له بهرامبر نهفغانستانا بهم شيويه دريژه پيددا. بهم هيز نيشاندانه ههلدهدا پاکستانو تالبيان ناچار بکا هاوسهنگي يهکي کهمتر يه که لايهنه قبول بکنو ريگه له پوکانهوه له ناوچوني هيزه لايهنگر مکاني خوي بکري. وادپته بهرچاو که ههلويستي ئيران، واته گيرانهوهي ههلومرجهکه بو هيزهاوسهنگي سياسي بهر له داگير کردني مزار شريفو باميان و ههلدان بو شمريکه بهش بووني باقي

دارودسته‌کاني تر له حکومتی داهاتووی نۀفغانستان دا، نهک هر له لایمن باقی وولاته در اوسیکانی نۀفغانستانهوه، بهلکو له لایمن بهشیکي گرنګی محافیلی سیاسی نیودموله‌تی یوه جیګه‌ی قبوله. سهبارت به چوونه سرو پر مگر تتی فزای جنګی له ناوخی نیراندا، هر وړک ووتم تنها له حاله‌تی روو بر ووبوونه‌وی راسته‌وخی نیوان نیرانو پاکستان جیګه‌ی نیګرانی جددی بیت. بهروای من دمخاله‌تی سه‌بازیی جمهوری نیسلا می له نۀفغانستاندا بهر ته‌سک، تاکتیکی و لیرموله‌وی دمی. مبه‌ست له م عمه‌لیاتانه به‌دست هیاننه‌وی توانای ساتوسه‌وداو مشت و مر کردن دمی له‌گهل پاکستان سه‌بارت به‌چار نووسی ناینده‌ی نۀفغانستان. باو مر ناکه م تنانته تاقه که‌سیکی رژی‌میش بو یهک سات ریګه به‌وخی بدات تصویری ته‌و اجدیکی سه‌بازیی له‌چه‌شنی ته‌و اجدی سوفیت له نۀفغانستاندا بکات. شه‌ریکی فراوان که قهرار بی کار بکاته سر نرخي قهندو شه‌کر به‌ریوه نی‌یه. دووم، به‌روای من تنانته نه‌ګر رژی‌م بیه‌وی هم فزا جنګی‌یه به‌مه‌به‌ستی خاموش کردنه‌وی نار مزایه‌تی یه‌کانی خه‌ک بخولقینی، تنیا شه‌پولیکی فراوانترو عمه‌لی‌تری خبات له دژی خوی پره پیددا. شه له‌گهل تالیبان‌دا، به‌پچه‌وانه‌ی شه له‌گهل عیراق، نهک هر نابیته هوی سه‌قام‌گیری ناوخی‌یی رژی‌م، بهلکو ده‌بیته هوی ناسه‌قام‌گیری رژی‌م. هیز هاوسه‌نګی زال له‌کوم‌ه‌ل‌گادا، در فته‌تی نه‌و مانوران به‌رژیم نادات. به‌روای من هر گیز ناکری هلمومر جی نه‌مرو ی نیران له‌گهل هلمومر جی سه‌ردمی ده‌ست پیکردنی شه له‌گهل عیراق وړک یهک چاوی لی‌بکری یان بهو بشوبه‌پیری .

نیسکرا: له‌ماوه‌ی هه‌فته‌ی رابردودا هه‌والی زور در باره‌ی هیرش کردنه سر نۀفغانی یه‌کانی دانیش‌توانی نیران بلاوکر ایوه که چاپه‌م‌نی یه‌کانی رژی‌میش ناچار بوون دانی پیدابنیو داوایان له‌خه‌ک کرد که میوان په‌رو مر بن. به‌له‌بهر چاوگر تتی نه‌وه‌ی که نریکه‌ی دووملیون نۀفغانی له‌سه‌راسری نیراندا بلاو بوونه‌ته‌وه، ته‌بلیغاتی رژی‌مو ده‌ستو په‌یو ندمکانی دهنوانی ناکامی زور خرابی هه‌بی له دروست کردنی قه‌لشتو دوژمنایه‌تی قه‌ومی و دینی له نیران‌دا. حزبی کومونیستی کریکاری ی له ماوه‌ی هه‌موو هم سالانه‌دا، دیفاع کردن له مافی نۀفغانی یه‌کان له نیران‌دا، بنه‌مایه‌کی هه‌میشه‌یی سیاسه‌تو ته‌بلاغاته‌کانی بووه، له هه‌لسوکه‌وت له‌گهل هم هلمومر جه‌دا چ هه‌نگاوو رینوبنی یهک به پیویست دزانی؟

منصور حکمت: بهر له هر شتیک دمی بلیم که مو هاجیره نۀفغانی یه‌کانی دانیش‌تووی نیران به‌روای منو له روانګه‌ی به‌رنامه‌ی حزبی کومونیستی کریکاری یه‌وه، هاوولاتیانی خاوم مافی یه‌کسانی وولاتن. له م وولاته‌دا به‌داخه‌وه کونه‌په‌رستی حکومت دمکاو کونه‌په‌رستی مه‌یدانداره. له م وولاته‌دا چه‌قو کیشان له‌سر کارنو بلندگوکانیان به‌ده‌سته‌ویه. دمی بهر بهم کونه‌په‌رستیه بگیری‌ت. کیشه‌که له‌نیوان "خه‌لکی هاندر اوی" نیران و "نۀفغانی یه‌کان" دا نی‌یه. کیشه‌که له نیوان کونه‌په‌رستی نیسلا می و قه‌ومی له نیران له‌گهل به‌شیکي تر له‌خه‌لکی محرومی هم وولاته‌دایه که گونا هیان نه‌ویه که له نۀفغانستانه‌وه هاتوون. هر نه‌و کونه‌په‌رستیه‌ی که هیرش دمکاته سر ژنان هیرش دمکاته سر کومونیزم هیرش دمکاته سر مودیرنیزمو سکولاریزم، نیستا خه‌ریکه هیرش دمکاته سر نۀفغانی یه‌کانیش. روشنه دمی خه‌ریکی کاری وو شیار کردنه‌وه بینو چاو له که‌سانی ناوشیارو هاندان و به‌کار هیانانان زوق بکه‌په‌نوه، به‌لام و هلامی واقعی ریخستنی مقاومه‌تیکی ماددی‌یه له‌بهر امیر هم هیرشو ده‌ست دریزی‌پاندا. واقیبه‌ت نه‌ویه که توانای نیمه و مکو حزبیکی ناقانونی له ساحه‌ی ناوخی نیراندا بو هه‌لخراندنی جه‌ماور زور به‌ر ته‌سکه. به‌لام به‌هر نیمکاناتیکه‌وه دمی ریګه له م کار ساتانه بگرین. به‌هر حال بانګوازی نیمه به‌ر له هر که‌سیک بو کریکاری نیران که په‌یگیرانه دیفاع له م به‌شه محروم‌ترو بی مافتزه‌ی چینه‌که‌ی خویان بکن. نیمه به‌دموری خومان له هیچ هه‌ولو تیکوشانیک بو دیفاع کردن له مو هاجیره نۀفغانی یه‌کان له‌بهر امیر هم ده‌ست دریزیه کونه‌په‌رستانه‌یه‌دا دریغی ناکه‌ین .

نیسکرا: له‌حاله‌تی روودانی شه له نیوان تالیبانو کوماری نیسلا می‌دا بیت وایه نالوگوری هلمومر جی ناوچه‌که‌و وولاتانی در اوس‌ی نیرانو هه‌روه‌ها سیاسه‌تی نه‌م‌ریکاو روژ ناوا چون ده‌بیت؟

منصور حکمت: هر به‌وجوره‌ی که باس م کرد به‌روای من هم شه‌ره نه‌ګر ده‌ست پی‌بکات، هر به به‌ر ته‌سکی و په‌ر اکندمی ده‌مینته‌وه. کاریګر یه‌که‌ی نه‌وه دمی که فشاری نیودموله‌تی له‌سر پاکستانو تالیبان بو دروست کردنی جوریک حکومتی نینتلافی یان دابه‌ش کردنی ده‌سه‌لات له نۀفغانستان‌دا په‌ر پی‌ده‌دات. به‌روای من روژ ناواش له دوا لیکدانه‌وه‌دا هر پشتیوانی له‌مه دمکا. هیز هاوسه‌نګی نیستا، واته ده‌سه‌لاتی بی‌نهملاو نه‌ولای تالیبانو پاکستان، به‌له بهر چاوگر تتی ته‌سویریکی فراوانتری هیز هاوسه‌نګی له هه‌موو ناوچه‌که‌دا، وادیته بهر چاو دریزیه نه‌کیشی .

نیسکرا: سیاسه‌تو تبلیغاتی حزبی کومونیسټی کریکاری یی نیران له‌برام‌بهر نه‌گه‌ری شه‌ری نیوان جمهوری نیسلا‌می و تالییان چونه؟

منصور حکمت: به‌بروای من، هه‌لبه‌ت و مکو رایه‌کی شه‌خصی خوم، سیاسه‌تیکی دروست ده‌بی پشت به چند حوکمیکی پایه‌یی به‌هستی .

۱ - به‌خته‌م‌ریی خه‌لکی نیرانو نه‌فغانستان له‌گرموی له‌ناو‌چوونو سه‌رن‌گونی هه‌ر دوو رژی‌مدایه. بزووتته‌ومیه‌ک که له‌نیراندا روو له‌گه‌شه‌یه قه‌راره جمهوری نیسلا‌می تیکه‌ومیچی له‌شه‌ری جمهوری نیسلا‌می و تالییان، نیمه‌خو‌ازیاری له‌ناو‌چوونی هه‌ردوو‌کیانین. حزبی کومونیسټی کریکاری یی نیران دوژمنی رژی‌می نیرانو دوژمنی تالییانه .

۲ - به‌بروای من بزووتته‌ومیه‌ک که جمهوری نیسلا‌می له‌نیران سه‌رن‌گون ده‌کا، ده‌بی بیریکیش له‌حالی تالییانو کونه‌په‌رستی نیسلا‌می له‌نه‌فغانستاندا بکاته‌وه. سه‌رده‌می نیمه، سه‌رده‌می مه‌سایلی ناو‌چه‌یی و نیودمه‌له‌تی و ریگ‌چاره‌ی ناو‌چه‌یی و نیودمه‌له‌تی‌یه. حوکمه‌تیکی کریکاری له‌تاراندا ناتوانی له‌گه‌ل حوکمه‌تی تالییان له‌نه‌فغانستان بسازی و په‌یوندی دراوسیه‌تی‌باشی له‌گه‌لدا هه‌بی به‌بروای من سه‌رجه‌م مروفایه‌تی نابی حوکمه‌تی تالییان له‌نه‌فغانستاندا قبول بکا. ژیانی یه‌ک روژی ژنیک له‌نه‌فغانستانی ژیر سایه‌ی ده‌سه‌لاتی تالییاندا به‌سه بو‌پیک هیانای بریگاره سووره نیونه‌ته‌وه‌یه‌کان له‌پیناو سه‌رن‌گون کردنی حوکمه‌تی‌تالییاندا. سه‌رن‌جام حزبی کومونیسټی کریکاری یی هیچ نیعتباریک بو‌مافی حاکمیه‌تی تالییان و مکو دم‌له‌تی نه‌فغانستان دانای .

۳ - به‌م‌جوره به‌بروای من شه‌ری رژی‌می نیسلا‌می و تالییان شه‌ری دوو دم‌له‌ت، دوو وولاتو دوو خه‌لک نی‌یه، به‌لکو شه‌ری دوو داروده‌سته‌ی کونه‌په‌رستی نیسلا‌می‌یه که نیمه له‌گه‌ل هه‌ردوو‌کیاندا له‌کیشمه‌کیشداین. شیوازی نیمه له‌م کیشمه‌کیشده‌ا نا‌کری و نابی له‌سه‌ر گیرانه‌وه‌ی په‌یوندی‌یه‌کانی هه‌ر دوو‌لا بو‌پیش هه‌لوم‌رجی نیستاو ناموژگاری کردنی نه‌هیشتی کیشو ناشتی‌کردن بیت. نیمه و مکو ریزی سوسیالیزمو نازادخو‌ازی، خومان لایه‌نیکی نه‌به‌ردیکی سیاسی و چارنووس سازین له‌ناو‌چه‌که‌داو بیگومان مشتو مری‌ناو‌خوی‌ئوردو‌گای کونه‌په‌رستی به‌رام‌بهر به‌خومان به‌ووردی‌یه‌وه تا‌قیب ده‌کین. رای شه‌خصی من، و مکو کومونیسټیکی دوژمنی دین و نیسلا‌مو تیکو‌شه‌ریکی ریگه‌ی رزگاری خه‌لکی دنیای هاو‌چه‌رخ له‌چه‌نگالی مه‌ینه‌تباری نیسلا‌می سیاسی، نه‌ومیه که خوا‌خو‌ای‌ته‌فرقه‌و دوژمنایه‌تیمان بیت له‌ریزی حه‌رم‌که‌تی نیسلا‌می‌داو قه‌ردانی‌لی‌بکه‌ین. نازانم نه‌وانی‌تر، به‌لام من یه‌کیک نابم له‌و که‌سانه‌ی که چه‌ته نیسلا‌می‌یه‌کان له‌به‌ربوونه گیانی یه‌کتر ناگادار بکه‌مه‌مو داوای ناشتی و نیمزا کردنی پروتوکولیان لی‌بکه‌م. کاری نیمه هیزکو‌کردنه‌ومیه بو سه‌رن‌گون‌کردنی هه‌ردوو‌کیان .

۴ - له‌ناستی ناو‌خوبی‌دا به‌رگرتن به‌داسه‌پاندنی نیستبدادی زیاتر به‌سه‌ر فه‌زای کومه‌لگادا به‌به‌هان‌ه‌ی هه‌لوم‌ه‌جی نا‌اسایی، وه‌دیفاع کردن له‌ژیانو مافه‌کانی مو‌هاجیره نه‌فغانستانی‌یه‌کان، ده‌بی کوله‌که‌یه‌کی سیاسه‌تی عه‌مه‌لی نیمه بیت. به‌لام کاری نیمه له‌مه‌لیه‌نه‌دیفاعی‌یه‌زور و او‌تر ده‌چی کیشمه‌کیشی رژی‌می نیسلا‌می له‌گه‌ل تالییانو ته‌بلوغاتی خودی رژی‌م له‌دژی تالییان و مکو ره‌وتیکی کونه‌په‌رستو که‌شه‌پوت، زمانی خه‌لکی نیران له‌به‌رام‌بهر نیسلا‌می‌یه‌تی خودی رژی‌می‌نیرانش دریز ده‌کات. ومختیک هیرش کردنه سه‌ر " لیکدانه‌وه کونه‌په‌رستانه‌کان له‌نیسلا‌م" له‌نه‌فغانستان، مه‌له‌تی پیدراو له‌زمانی خودی سه‌رانی رژی‌می نیسلا‌می‌یه‌وه باس کرا، نیتز که‌س ناتوانی به‌ر به‌خه‌لکی نیران بگری له‌هیرش کردنه سه‌ر کونه‌په‌رستی نیسلا‌می له‌خودی نیراندا . ومختیک خامه‌نه‌ی نارم‌زایه‌تی له‌وه دم‌ده‌بری که "تالییان خوینی لاوانی هه‌شت سه‌له‌ی حه‌لال کردوه"، خه‌لک له‌سه‌ر چارنووسی کچانی ۹ سه‌له له‌رژیمه‌که‌ی نه‌ودا یه‌خه‌ی نه‌ویش ده‌گرن. شه‌ری رژی‌م له‌گه‌ل تالییاندا، هیرش کردنه سه‌ر نیسلا‌م له‌نیراندا ده‌کاته شتیکی نا‌سایی و مه‌له‌ت پیدراو. له‌پشتی شیعاری مه‌رگ بو تالییان، شیعاری مه‌رگ بو جمهوری نیسلا‌می زیندوو ده‌بیته‌وه، به‌م پی‌یه نیمه ده‌بی سیاسه‌تیکی هیرش به‌رانه بو‌په‌ر‌پیدانی بزووتته‌وه‌ی سه‌رن‌گونی خو‌ازی بگری‌به‌ر نه‌ک ته‌نها سیاسه‌تیکی دیفاعی بو به‌رگرتن له‌مه‌که‌م کردنه‌وه‌ی زیاتری خه‌فه‌قان .

۵ - گو‌مانی تیدا نی‌یه که خه‌لک به‌شیومیه‌کی نا‌سایی نینسان دوست، ناشتی‌خو‌ازو خو‌ازیاری نارامین. به‌لام له‌نیوان نیگه‌رانیی هه‌میشه‌یی خه‌لک له‌شه‌رو داروخانی نابووری و پشیوی کومه‌لایه‌تی له‌گه‌ل دافع کردنی نه‌حزابی سیاسی له‌هه‌لوم‌رجی نیستا، جیاو‌ازی‌یه‌کی زورگه‌وره هه‌یه. یه‌که‌میان نیشانه‌ی مه‌دنییه‌تو بیرکردنه‌ومیه له‌خودی

کومهلگای مروفایهتی و دوومیان بهلگه‌ی خوپاریزی و دوژمنایه‌تی کردنه له‌گهل نالوگور. ههلویستی‌حزبی کومونیستی کریکاری‌ی نه‌ک هه‌ر ناتوانی ههل‌دان بو نه‌هیشتنی گرژی نیوان رژیم‌ی ئیسلامی و تالییانو ناموژگاری چارسه‌ری کیشه‌که به شیوازی سیاسی و قانونی بیت، به‌لکو ده‌بی کریکارانو جه‌ماومری خه‌لک له ئیرانو نه‌فغانستان بو که‌لک و مرگرتن له‌و قه‌لشتو ناکوکی‌یانه‌ی که له‌نار ادایه له پیناو سه‌رنگون کردنی رژیم‌ی ئیسلامی و حکومتی تالییانو به‌ر قه‌رار کردنی کومهلگایه‌کی به‌راستی ئینسانی و ئاسوده له هه‌ر دوو وولاتدا، بو مه‌یدانی خه‌بات بانگه‌واز بکا؟

* * *

گفتوگویی ئیسکرا) بلاوکراوه‌ی حزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران) له‌گهل منصور حکمت سه‌بارت به گرژی نیوان ئیران و نه‌فغانستان، له ژماره ۱۳ ی کونای سپته‌مه‌به‌ری ۱۹۹۸ دا بلاو بووه‌ته‌وه .

علي

شمال

ترجمه‌ی:

پیاچوونه‌وه‌ی: سعید احمد